

Sygn. akt VI Ga 196/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Beata Hass-Kloc

Sędziowie: SO Anna Walus-Rzqsa

SO Marta Zalewska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Kościak

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2017 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: R. L.

przeciwko: (...) Spółka Akcyjna w Ł.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego wK.V Wydziału Gospodarczego z dnia 26 stycznia 2017 r., sygn. akt V GC 761/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

I. oddala powództwo,

II. zasądza od powoda R. L. na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w Ł. kwotę 377,00 zł (słownie: trzysta siedemdziesiąt siedem złotych) tytułem kosztów procesu,

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 171,00 zł (słownie: sto siedemdziesiąt jeden złotych) tytułem kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt Ga 196/17

Uzasadnienie wyroku z dnia 12.10. 2017r.

Powód – R. L. w pozwie skierowanym przeciwko pozwanemu – (...) SA w Ł. wnosił o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 719,55 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie tytułem odszkodowania za koszty najmu pojazdu zastępczego

Od wydanego nakazu zapłaty pozwany złożył sprzeciw, zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa. Zakwestionował jedynie stawkę najmu powoda przyjmując ją na kwotę 79,95 złotych brutto za 1 dobę najmu, wypłacając powodowi z tego tytułu odszkodowania w kwocie 1 1 039,35 złotych brutto. Pozwany uznał stawkę najmu zastosowaną przez powoda za rażąco wygórowaną względem stawek obowiązujących na rynku lokalnym właściwym dla poszkodowanego w stosunku do ofert najmu pozostałych firm działających na rynku motoryzacyjnym.

Wskazał przy tym, że poszkodowany powinien współdziałać z ubezpieczycielem w zakresie likwidacji szkody, dążąc do zmniejszenia jej rozmiarów a fakt, że poszkodowany przyczynił się do zwiększenia szkody może wywoływać odpowiednie zmniejszenie obowiązku naprawienia szkody. Umożliwił bowiem poszkodowanej najem pojazdu zastępczego bezpłatnie, przy uwzględnieniu korzystniejszych stawek, niż dochodzone w obecnym postępowaniu.

Sąd rejonowy ustalił, że w dniu 27 sierpnia 2015r. na terytorium Ukrainy doszło do kolizji drogowej, w wyniku której uszkodzony został samochód osobowy marki F. (...) o nr. rej. (...), należący do A. K.. Sprawca szkody był ubezpieczony od odpowiedzialności OC w (...) SA w Ł., zaś poszkodowana A. K. udzieliła powodowi R. L., prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą (...) w K. pełnomocnictwa do reprezentowania jej w postępowaniu likwidacyjnym. Poszkodowana w związku z uszkodzeniem jej pojazdu, w wyniku kolizji drogowej i brakiem posiadania innego pojazdu, zawarła z powodem R. L. w K., w dniu 28 sierpnia 2015r. umowę najmu samochodu zastępczego, holowania pojazdu i przechowania pojazdu na parkingu strzeżonym, której przedmiotem była usługa wynajmu pojazdu zastępczego marki S. (...) na okres od dnia 28 sierpnia 2015r. do dnia naprawy uszkodzonego pojazdu, tj. do dnia 10 września 2015r. Za wykonane usługi powód wystawił poszkodowanej A. K. w dniu 11 marca 2016r. fakturę w kwocie 1 758,90 złotych brutto, tytułem wynajmu samochodu zastępczego klasy A za 13 dni w cenie 110,00 złotych netto (135,30 złotych brutto), płatną w terminie 18 marca 2016r. W dniu 11 marca 2016r. powód zawarł z poszkodowaną umowę przelewu wierzytelności obejmującą prawo do żądania przez powoda wierzytelności z tytułu wynajęcia samochodu zastępczego, w związku z zaistniałą szkodą komunikacyjną z dnia 27 sierpnia 2015r. w łącznej kwocie 1 758,90 złotych. Pozwany po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego uznał swoją odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu wynajmu przez poszkodowaną samochodu zastępczego i na podstawie decyzji z dnia 27 września 2016r. przyznał poszkodowanej łączną kwotę 1 039,35 złotych, w tym tytułem odszkodowania za wynajęcie samochodu zastępczego, potwierdzając konieczny czas wynajmu pojazdu zastępczego, ale kwestionując przyjętą przez powoda dobową stawkę najmu, która została zweryfikowana do kwoty 79,95 złotych brutto (decyzja pozwanego z 27.09.2016r. na płycie CD – k.69).

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego sąd ten ocenił, iż pozwany nie przedstawił w niniejszej sprawie dowodów, w jaki sposób kwota wynajmu samochodu zastępczego została przez niego wyliczona, wskazując jedynie, że stawka wynajmu pojazdu klasy A oferowana przez działające na rynku lokalnym właściwym ze względu na miejsce zamieszkania poszkodowanej przedsiębiorstwa kształtuje się średnio na poziomie 59 – 75 złotych. Do wniesionego sprzeciwu pozwany dołączył oferty internetowe kilku takich przedsiębiorstw bez jednak szczegółowych warunków wynajmu. Wysokość odszkodowania ubezpieczeniowego, świadczonego z tytułu odpowiedzialności cywilnej OC odnosi się do treści art. 361 § 1 i 2 kodeksu cywilnego, który nakazuje przestrzeganie zasady pełnego odszkodowania w granicach adekwatnego związku przyczynowego.

Oczywiste jest, że ubezpieczyciel ma prawo do weryfikacji stawek stosowanych czy to za najem pojazdu zastępczego, czy też za koszty holowania czy koszt usługi parkingowej, ale ubezpieczyciel winien zwrócić związane ze szkodą wydatki, które są celowe i ekonomicznie uzasadnione. Stawki za wynajem pojazdu zastępczego klasy A zostały zweryfikowane przez działające na rynku lokalnym Oddziały Towarzystw (...) takich jak: (...), (...) SA w S., czy także (...) SA, w oparciu o wystawione poszkodowanym przez powoda faktury w zakresie wynajmu pojazdu zastępczego klasy A i zaakceptowane przez w/w Towarzystwa (...) powód wykazał, że działająca także na rynku lokalnym firma wypożyczająca pojazdy zastępcze (...) a (...) stosuje za wynajem pojazdu klasy A za 1 dzień stawkę od 147,60 złotych do 172,20 złotych brutto, w zależności od liczby dni wypożyczenia. Pozwany wprawdzie dołączył wydruki ze stron internetowych firm zajmujących się wypożyczaniem samochodów, w tym Wypożyczalni Samochodów L. i (...), jednakże nie przedstawił szczegółowych warunków wypożyczania aut tych firm, co częściowo uczynił powód na rozprawie w dniu 26 stycznia 2017r. Wynika z nich, że powyższe firmy najczęściej pobierają kaucję płatną z góry za okres wypożyczenia, dodatkowo wypożyczenie obwarowując całym szeregiem zastrzeżeń, w przypadku których płatność ponosi klient, np. dzienny limit kilometrów, zgubienie kluczyków, dowodu rejestracyjnego, itp. Powód natomiast od wynajmowanych przez siebie samochodów zastępczych nie pobiera żadnych kaucji. Cennik za wykonywane usługi wisi w firmie powoda na widocznym miejscu. Wydruk ze strony internetowej firmy (...) jest natomiast od paru lat nieaktualny a powód nie ma drugiej firmy poza wskazaną w niniejszym postępowaniu. Skoro zatem inne Towarzystwa (...) uznają za uzasadnione koszty wynajmu pojazdu zastępczego wg stawki stosowanej przez

powoda na terenie K., całkowicie zbędnym było dopuszczanie dowodu z opinii biegłego ds. techniki samochodowej i wyceny wartości pojazdów, o co wnioskował w sprzeciwie pozwany. W tym zatem zakresie wnioski pozwanego należało oddalić jako nieuzasadnione.

Pozwany nie wykazał też, aby poinformował poszkodowaną o możliwości wynajęcia pojazdu zastępczego z firmy, z którą ma podpisaną umowę.

Na tej podstawie w dniu 26.01.2017r. Sąd Rejonowy w K.V Wydział Gospodarczy wydał wyrok, którym uwzględnił powództwo w całości.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości pozwany. Zarzucił mu naruszenie przepisów:

- art. 217 kpc w zw. z art. 227 kpc, 231 kpc poprzez oddalenie wniosku dowodowego z opinii biegłego sądowego na okoliczność wysokości stawek dobowych wynajmu pojazdu na rynku właściwym oraz pominięcie dowodu z nagrania rozmowy telefonicznej z poszkodowaną w trakcie zgłoszenia szkody, w której została poinformowana o możliwości wynajęcia pojazdu zastępczego i nie wyraziła woli skorzystania z tej oferty

- art. 232 kpc poprzez przyjęcie, iż pozwany nie udowodnił, iż stawka najmu na rynku lokalnym kształtuje się na poziomie 59-75zł brutto, podczas gdy pozwany zaoferował dowody w postaci wydruku cenników potwierdzających wysokość tych stawek

- art. 6 kc z zw. z art. 232 kpc poprzez błędne przyjęcie, iż powód wykazał, że zastosowana przez niego stawka jest uzasadniona ekonomicznie i celowa i stanowił najkorzystniejszą dla poszkodowanej ofertę

- art. 233 i art. 328 § 2 kpc poprzez dokonanie wybiórczej oceny dowodów wbrew zasadom logiki i z naruszeniem granic swobodnej oceny dowodów w sposób wskazany powyżej.

Zarzucił też naruszenie przepisów art. 626 § 1 kc, 362 kc, 824¹ § 1 kc oraz art. 16 ust. 1 pkt 1 Ustawy obowiązkowych ubezpieczeniach ...

Na tej podstawie wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie wyroku do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania zarzucając m.in. , iż z rozmowy telefonicznej nie wynika, że pozwany oferował poszkodowanej możliwość wynajęcia pojazdu zastępczego bezpłatnie czy też po korzystniejszych stawkach. . Zakwestionował też wiarygodność wydruków ze stron internetowych innych wypożyczalni.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego była zasadna w całości. Sąd II instancji odsłuchał treść rozmowy telefonicznej stanowiącej zgłoszenie szkody przez poszkodowaną pozwanemu ubezpieczycielowi. Wynika z niej, iż zgłoszenie to miało miejsce w dniu 28.08.2015r. - dnia następnego po dacie kolizji. W rozmowie tej na pytanie konsultanta ubezpieczyciela, czy jest zainteresowana wynajmem pojazdu zastępczego, ta udzieliła odpowiedzi, iż nie, gdyż skorzysta w zakresie przejazdów z pomocy córki. Po dłuższej rozmowie telefonicznej w zakresie okoliczności zdarzenia, na sam koniec rozmowy poszkodowana zapytując o warunki wynajmu pojazdu zastępczego w odpowiedzi uzyskała informację, że zostanie przełączona w tym przedmiocie do innego konsultanta, po czym rozmowa uległa rozłączeniu, połączenie zostało przerwane. Brak twierdzeń i dowodów po stronie powoda jako dochodzącego odszkodowania w miejsce poszkodowanej, by ta wykonała kolejny telefon do ubezpieczyciela celem pozyskania informacji co do wynajęcia pojazdu zastępczego oraz by takich informacji nie otrzymała. Następnie w tym samym dniu poszkodowana wynajmuje pojazd zastępczy u powoda. W ocenie sądu II instancji powyższe zachowanie poszkodowanej stanowi o braku współdziałania poszkodowanego z ubezpieczycielem, o czym stanowi przepis art. 354 § 2 kc. Poszkodowany dopuścił się rażącego niedbalstwa, bowiem zaniechał pozyskania dalszych informacji u ubezpieczyciela co do możliwości i zasad

wynajęcia z jego pomocą pojazdu zastępczego, czym przyczynił się do zwiększenia szkody poprzez wynajęcie pojazdu w powodowej firmie, bez możliwości choćby porównania i zweryfikowania oferty ubezpieczyciela w tym przedmiocie. Jednocześnie sąd II instancji nie znalazł podstaw prawnych do kwestionowania twierdzeń strony pozwanej, iż jako ubezpieczyciel oferuje poszkodowanym z OC sprawcy szkody bezkosztowe wynajęcie pojazdu zastępczego. W zakresie więc przekraczającym stawkę wskazywaną przez pozwanego w sprzeciwie od nakazu zapłaty, według której pozwany wypłacił odszkodowanie w postępowaniu likwidacyjnym, to poszkodowany odpowiada we własnym zakresie za tą nadwyżkę, stanowiącą w istocie czynsz na podstawie umowy najmu. Nie stanowi ona szkody w rozumieniu art. 361 kc i tym samym powód nie nabył w drodze umowy cesji tej wierzytelności odszkodowawczej, bo nie miała ona związku ze szkodą i zdarzeniem szkodowym.

Na marginesie zasadnie również pozwany zarzucił sądowi I instancji brak przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczność obowiązujących na rynku lokalnym stawek najmu pojazdu zastępczego. Skoro powód zaoferował w tym przedmiocie wydruki cenników dwóch wypożyczalni i w odpowiedzi pozwany przedstawił wydruki innych wypożyczalni, i wszystkie te środki dowodowe miały charakter mocy dokumentu prywatnego, a wskazywały na istotne rozbieżności stawek, to obowiązkiem sądu było dopuścić dowód z opinii biegłego sądowego, który posługując się w tym przedmiocie obiektywnie zebranymi informacjami z rynku lokalnego w sposób pełny udzieliłby odpowiedzi na okoliczność, czy stawka zastosowana przez powoda była rażąco wygórowana w kontekście treści sprzeciwu oraz stawek wskazanych w tym sprzeciwie przez pozwanego, w tym stawki według której pozwany wypłacił powodowi odszkodowanie. Porównanie obu tych stawek: powoda i pozwanego wskazywało bowiem, iż stawka powoda o 69 % przekraczała stawkę przyjętą przez pozwanego, a opartą na przedstawionych przez niego w sprawie cennikach, co pozwalało postawić tezę, iż tylko w świetle tych dowodów strony pozwanej stawka powoda była rażąco wygórowana. Sąd I instancji niewątpliwie przekroczył zasadę swobodnej oceny dowodów, uznając za rozstrzygające w tej kwestii decyzje innych ubezpieczycieli, respektujących stawkę powoda. Decyzje te w żaden sposób nie mogły wpłynąć na odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego, ponadto nie stanowiły żadnego wiarygodnego dowodu, iż stawka powoda miał charakter rynkowy. Domniemanie faktyczne wysnute na tej podstawie, iż skoro inni ubezpieczyciele uznali tę stawkę, to musieli ją zweryfikować na rynku lokalnym było zbyt daleko idące i nieuprawnione. Przeprowadzenie jednak dowodu z opinii biegłego sądowego w tej sprawie finalnie okazało się zbędne z uwagi na odmienną ocenę faktów ustalonych przez sąd I instancji, dokonaną przez Sąd Okręgowy w pierwszym akapicie uzasadnienia (art. 386 kpc).

O kosztach postępowania apelacyjnego, na które złożyły się minimalne wynagrodzenie adwokackie za II instancję sąd orzekł na podstawie art. 108 kpc w zw. z art. 98 §1 i 3 kpc. Na tej samej podstawie zmienił rozstrzygnięcie sądu I instancji w zakresie kosztów procesu, przyznając je w całości stronie pozwanej zgodnie z ostatecznym wynikiem sprawy.